

PLA DOCENT

Curs: 3r
Especialitat: Pedagogia
Matèria: Didàctica i metodologies per a l'ensenyament de la dansa
Codi de l'assignatura: 430015
Assignatura: Didàctica de la dansa espanyola I
Subtítol: Didàctica específica de la dansa espanyola I
Tipus d'assignatura: Obligatòria
Adscripció de l'assignatura: Departament de Pedagogia de les Arts de l'Espectacle
Crèdits ECTS de l'assignatura: 6 ECTS
Hores totals de l'assignatura: 150h 90h presencials (60%) – 60h de treball autònom de l'alumnat (40%)
Impartició (1r. sem; 2n. sem; anual): Anual
Professors/es: A determinar segons POA
Descriptors: Aprentatge del vocabulari de moviment i nomenclatura de la dansa espanyola. Progressió i ordenació dels continguts. Treball específic de la tècnica de sabata i castanyoles així com de l'estil propi de cadascuna de Flamenc, Estilitzada i Escola Bolera. Aplicació dels principis bàsics de la didàctica en tots els continguts; tenint en compte l'edat dels alumnes a qui ha d'anar dirigit així com l'especificitat en la formació de la dansa.
Requisits: Didàctica general de la dansa i Fonaments pràctics de la didàctica de la dansa
Observacions: L'assignatura tindrà una vinculació amb les tècniques que s'imparteixen en el grau. Així mateix, amb les tendències pedagògiques, artístiques i performatives en el context d'escena contemporània. Tots els coneixements poden ser aplicats a un projecte i/o activitat específica d'especialitat en el que convergeixen i s'interrelacionen continguts d'altres assignatures. Algunes d'aquestes activitats poden ser programades fora de l'horari lectiu de l'assignatura i es pactaran sempre prèviament amb el grup-classe i l'escola. L'assignatura compta amb el suport d'instrumentista en algunes de les sessions.

COMPETÈNCIES QUE S'ADQUIRIRAN EN CURSAR L' ASSIGNATURA:

Descripció competències de la matèria per a l'assignatura:

Transversals

- Solucionar problemes i prendre decisions que responguin als objectius del treball que es realitza.
- Realitzar autocrítica cap al propi acompliment de les tasques professionals i interpersonals.
- Desenvolupar en la pràctica laboral una ètica professional basada en l'apreciació i sensibilitat estètica, mediambiental i cap a la diversitat.

Genèriques

- Conèixer els principis bàsics, tant teòrics com pràctics del funcionament del cos humà, amb l'objecte de proporcionar una visió global i integradora del mateix.
- Desenvolupar la capacitat per a analitzar, avaluar i entendre les característiques específiques de cada individu, aplicant tot allò en el desenvolupament i acompliment professional.

Específiques

- Saber comunicar i transmetre coneixements, vinculats a la dansa, als alumnes i participants en les activitats o projectes formatius, conduint, orientant i promovent l'aprenentatge autònom.
- Conèixer l'anatomia, fisiologia i biomecànica del cos humà, les seves capacitats i limitacions com a vehicle d'expressió artística, així com les patologies més freqüents i la seva prevenció per a poder orientar a l'alumnat en el seu procés formatiu.
- Desenvolupar la capacitat per a entendre les característiques específiques de cada individu i, en consonància amb això, orientar a l'alumnat en el seu procés formatiu.
- Conèixer, comprendre i aplicar els principis psicopedagògics generals, aprofundint en metodologies i didàctiques específiques de la dansa, considerant els diferents contextos en els que es pugui ocupar la funció docent.

- e) Conèixer els moviments, tendències i escoles d'ensenyament de dansa així com el desenvolupament històric dels diferents estils de dansa i la seva evolució fins els nostres dies. Conèixer els corrents actuals relacionats amb els fet escènic.
- f) Adquirir els coneixements musicals necessaris que permetin la comprensió d'una estructura musical i sonora per a la seva aplicació en el procés d'ensenyament i aprenentatge de la dansa.
- g) Saber reflexionar sobre la pròpia praxis per a innovar i millorar la labor docent i educadora, integrant els conceptes teòrics i la repercussió d'aquests sobre la pràctica professional. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu.
- h) Assumir que l'exercici de la funció educadora, docent i dinamitzadora ha d'anar perfeccionant-se permanentment i adaptant-se als canvis culturals, socials, humanístics i pedagògics al llarg de la vida.

RESULTATS DE L'APRENTATGE:

Coneixements:

1. Coneixement dels principis anatòmics i biomecànics que regeixen el moviment dins la tècnica de la dansa espanyola compresos entre les edats pròpies dels nivells inicial i intermedi.
2. Coneixement dels conceptes i principis del moviment dins la tècnica de dansa espanyola.
3. Coneixement del vocabulari específic (nomenclatura) de la terminologia de la Dansa Espanyola per els nivell inicials i intermedi.
4. Coneixement dels elements constitutius de la classe de Dansa espanyola.
5. Coneixement dels principis bàsics de la psicopedagogia aplicada a la tècnica de dansa espanyola compresos entre les edats pròpies dels nivells inicial i intermedi.
6. Coneixement dels principis generals i dels fonaments pràctics de la didàctica de la dansa espanyola en els nivells inicial i intermig.
7. Coneixement de l'adequació dels principis metodològics en l'organització i planificació segons el grup classe i el seu context.
8. Coneixement i identificació de les pautes rítmiques i musicals aplicables en la tècnica de la dansa espanyola en funció dels objectius didàctics.
9. Coneixements de la aplicació i correcció de la musicalitat segons els objectius metodològics plantejats.
10. Desenvolupament raonat de solucions a situacions didàctiques hipotètiques.
11. Coneixements d'avaluació i adequació pràctica de les programacions: any, semestre, setmana i classe.
12. Coneixement de l'adequació del treball a les edats i condicions dels alumnes segons el tipus d'orientació.

Habilitats, procediments o destreses:

1. Treball teòric i pràctic dels elements constitutius de la classe de dansa espanyola i creació d'exercicis.
2. Treball teòric, pràctic i creació d'exercicis específic per: Treball de l'*en dehors*, la col·locació en la tècnica de sabata i castanyoles, direccions i orientació a l'espai, els desplaçaments, girs i salts i tot allò que es propi de la tècnica espanyola per els nivells inicial i intermedi.
3. Pràctica del marcatge dels diferents moviments amb la cura, precisió i rigor adequats per a la transmissió de coneixements i informacions.
4. Treball demostratiu del docent: Claredat i precisió en el marcatge dels exercicis, utilització correcta del vocabulari específic, aplicació amb correcció de la musicalitat segons els objectius metodològics plantejats...etc.
5. Treball pràctic i de creació amb eines bàsiques de improvisació aplicats a la dansa espanyola, segon el nivell i l'estil.
6. Pràctica en l'expressió i comunicació dels diferents conceptes cap als companys o en situacions hipotètiques.
7. Utilització adequada del vocabulari i nomenclatura dansística, pedagògica i anatòmica de la tècnica de la dansa espanyola.
8. Aplicació correcta dels principis de la psicopedagogia en la construcció i transmissió de la tècnica de dansa espanyola per als nivells inicial i intermedi i segons les característiques específiques dels alumnes.
9. Adequació dels principis metodològics en l'organització i planificació segons el grup classe i el seu context.
10. Avaluació i adequació pràctica de les programacions: any, semestre, setmana i classe.
11. Aplicació correcta dels principis anatòmics i dels fonaments pràctics de la didàctica de la dansa espanyola per als nivells inicial i intermedi i segons les característiques específiques dels alumnes.

12. Pràctica del ritme i característiques musicals aplicables en la tècnica de la dansa espanyola en funció dels objectius didàctics plantejats.

Actituds:

1. Actitud de respecte vers els companys, el professor i professor instrumentista.
2. Actitud d'iniciativa i de disponibilitat corporal adients per a la pràctica de la dansa.
3. Esforç en la superació de dificultats.
4. Acceptació i respecte vers la diversitat de propostes i d'opinions.
5. Participació activa a les sessions de classe.
6. Predisposició per entendre la classe de tècnica pràctica com a eina imprescindible en l'increment de les destreses, la resistència, la propioceptivitat i la transmissió tant en l'especialitat de Coreografia/ Interpretació com en Pedagogia.
7. Demostració d'interès i curiositat pel coneixement de la matèria.
8. Interès en la recerca de material de les diferents propostes plantejades.
9. Actitud crítica en el treball propi i dels altres com a eina de desenvolupament personal.
10. Actitud de respecte de l'entorn de treball, instal·lacions, material, equipaments.
11. Acceptació d'aquestes actituds com a base per a la transmissió i l'ensenyament de la dansa.
12. Participació activa en les tasques encomanades en les TIC, si s'escau.

CONTINGUTS FORMATIUS (TEMARI):

Blocs de contingut:

Introducció a la didàctica de la Dansa espanyola:

- Coneixement i aplicació bàsica dels conceptes i principis del moviment dins la tècnica espanyola.
- Anàlisi pràctica del grup classe, i establiment dels objectius i continguts. El treball per competències.
- L'organització, planificació i temporalització de la classe de Dansa espanyola segons el context
- La correcció dels alumnes.
- La preparació de la classe: Adequació de les edats i condicions òptimes dels alumnes segons el tipus d'orientació i treball...etc.
- ↳ El treball demostratiu del docent:
 - Claredat i precisió en el marcatge dels exercicis,
 - Utilització correcta del vocabulari específic,
 - Aplicació amb correcció de la musicalitat segons els objectius metodològics plantejats, etc.
- Els diferents estils dins la Dansa espanyola:
 - Escola Bolera.
 - Folclore
 - Dansa Estilitzada.
 - Flamenc.

Didàctica de la Dansa espanyola en nivells inicials i mitjà segons el seu estil:

- Elements constitutius de la classe d'Escola Bolera: Escalfament de castanyoles, pràctica dels diferents passos de l'Escola Bolera segons el nivell, combinacions de centre, elements del Repertori i refredament.
- Característiques del cos d'escola bolera: forma (estils) , posicionament tors, ritme, accents, desplaçaments, relació amb el sòl, relació amb l'espai.
- Elements constitutius de la classe de dansa Estilitzada: Escalfament de castanyoles, Escalfament de la sabata, pràctica dels diferents passos de la Dansa Estilitzada segons el nivell, combinacions de centre, elements del Repertori i refredament.

- Elements constitutius de la classe de Flamenc: Escalfament de la sabata, pràctica dels diferents passos del Flamenc segons el pal i cant i segons el nivell, combinacions de centre i refredament.
- Els conceptes bàsics de la tècnica de la Dansa espanyola i el seu desenvolupament per als nivells inicials i mitjà:
 - El cos de la dansa espanyola. (Col·locació, alineació, consciència espacial, espai sonor)
 - Verticalitat, lateralitat. Dissociació entre tren inferior i tren superior. treball de tors, rotació i *quiebros* posicions i grups de *braceos*.
 - Relació amb la pelvis i caderes (marcatges). Treball de quartes, desplaçaments, relació amb l'espai.
 - Relació entre la petjada i el terra, repartiment i canvi de pes dinàmic i ràpid (dinàmiques). Percutiu, accents, suspensions i rebots.
- Treball bàsic de la castanyola i la seva coordinació amb el moviment del cos.
- Treball bàsic dels “*braceos*” segons l'estil i nivell dels alumnes.
- Treball bàsic del “*zapateado*”.
- Treball bàsic dels “*palos*” del Flamenc, diferents ritmes i l'acompanyament amb les “*palmas*”.
- Treball bàsic dels ritmes i repertori populars del folklore.
- Treball bàsic de l'escola bolera i les seves músiques populars.
- Treball bàsic de la dansa estilitzada i elements de repertori.
- Treball de la flexibilitat, l'elasticitat i la potència segons el nivell. Plasticitat
- Treball de la velocitat, l'agilitat i la precisió d'execució tècnica segons el nivell.
- Treball de la musicalitat i l'expressió artística segons el nivell.
- Treball de les dinàmiques i les qualitats del moviment segons el nivell.
- Treball de l'estil segons el nivell.
- Estratègies de relació i aplicació de els elements constitutius d'una classe de dansa espanyola amb els instrumentistes, segon nivell i estil.
- Principis metodològics d'improvisació aplicats a la dansa espanyola.
- Vocabulari específic de la terminologia de la Dansa espanyola per als nivells inicials i mitjà.
- Introducció dels diferents passos i combinacions: estratègies d'aplicació, i anàlisi del seu procés.

Didàctica i metodologia:

- Relació entre metodologia i didàctica:
 - La didàctica com a element de confirmació i correcció de la metodologia.
 - Adequació dels principis metodològics en l'organització i planificació segons el grup classe i el seu context.
 - Avaluació i adequació pràctica de les programacions: any, semestre, setmana i classe.
 - Orientació de la metodologia pròpia.

METODOLOGIA I ORGANITZACIÓ GENERAL DE L'ASSIGNATURA:

És important que l'alumnat aporti un treball centrat en la seva pròpia reflexió, tant pel que fa en la seva mateixa experiència docent, com en la seva experiència com alumne/a de dansa. A partir d'aquest element la metodologia que es proposa serà bàsicament inductiva.

Treball presencial a l'aula:

- Exposició teòrica per part del professor del tema a tractar amb exemples pràctics.
- Anàlisi i reflexió mitjançant el debat amb els alumnes, dels diferents aspectes, tractats a les sessions de classe, amb les seves aportacions.
- Visionat de classes o de material videogràfic en referència als continguts aplicats a la Dansa.
- Treball amb exemples de casos reals, en la pràctica de la Dansa.
- Treballs en grup i/o individuals.
- Posada en pràctica d'exercicis o parts de classes per tal de treballar en situacions el més reals possible. Aquestes sessions es gravaran per tal de poder-ne fer un posterior anàlisi i reflexió amb cadascun dels alumnes.

- Presentacions dels treballs pràctics i escrits demanats pel professorat.
- Es podran organitzar activitats on quedaran implicades diferents assignatures. Cada professor avaluarà la part que correspon als continguts treballats des de la seva assignatura.

Treball autònom de l'alumne:

- Recerca d'informacions relacionades amb aspectes determinats de l'assignatura pautades pel professorat.
- Lectures d'articles i/o documents que relacionin els continguts de l'assignatura amb la pràctica de la Dansa, concretats en petits treballs escrits, realitzats tant individualment com en grup.

AVALUACIÓ (CRITERIS, ESTRATÈGIES O ACTIVITATS I PONDERACIÓ):

Criteris d'avaluació:

Avaluació continuada que tindrà en compte:

- Treball d'aula: Exercicis pràctics aplicant els continguts realitzats a classe amb mestre instrumentista i especificant les observacions i indicacions pertinents al context i grup escollit.
- Dossier de l'assignatura:

Ponderacions:

Assistència i participació:	15%
Activitats d'aula i treball individual:	55%
Presentacions (orals/escrita):	30%
• Continguts teòrics del curs	
• Propostes d'exercicis	
• Debats realitzats	
• Processos i millores de les propostes	

Avaluació única:

Segons criteri del/la docent, en casos excepcionals i per aquells estudiants que demostrin un llarg recorregut en l'exercici de la tasca docent es podrà establir una avaluació única a final de curs. L'avaluació única s'haurà de pactar prèviament a l'inici de curs amb el professor establint un calendari concret d'hores de tutoria i entrega de tasques encomanades. En aquest cas, s'aplicaran les mateixes ponderacions exposades abans. S'entén que pel que fa a l'assistència, aquesta s'avaluarà segons el nivell d'acompliment del calendari de tutories prèviament pactat.

L'alumne haurà de sol·licitar-ho directament al professor abans de l'inici de l'assignatura que, juntament amb l'escola en faran una valoració tenint en compte les característiques de cada cas particular.

BIBLIOGRAFIA, FONTS I RECURSOS DE DOCUMENTACIÓ:

Bàsics

Borrul, T. (). *La danza española*. Barcelona: Editorial Meseguer

Contreras, R. (1987). *Pedagogía de la danza española*. Barcelona.

del Cid, F. (2012): *El Flamenco contado a los niños*. El páramo Editorial puntoreklamo.

Espada, R. (1997). *La Danza Española, su aprendizaje y conservación*. Madrid: Ministerio de Educación y Cultura INAEM.

Espejo, A. y A. (2001). *Glosario de términos de danza española*. Madrid: Librerías Deportivas Esteban Sanz.

Gómez, R. (2002). *Glosario elemental de baile flamenco*. en c. Cruces (dir.). Historia del flamenco VI. Sevilla: Tartessos

Linares, P. (1997). *Introducción al estudio profesional del baile flamenco*. México: D:F. JGH Editores.

Marienma (1997). *Mis caminos a través de la danza*. Madrid: Librerías deportivas Esteban Sanz.

Complementaris (Ampliació)

Caballero, A. (1998). *El baile flamenco*. Madrid: Alianza Editorial.

De la Puente Hevia, Fernando M. (2013) *Reflexiones sobre la naturaleza del baile y la danza*. Editorial La fábrica de Libros.

Escudero, V. (1947). *Mi baile*. Barcelona: Montaner y Simón.

Llorens, P. (1987). *L'escola Bolera o l'espanyolisme romàntic*. En : Llorens, P et al. *Història de la dansa a Navarro, J. L. (2002). De Telethusa a la Macarrona. Bailes andaluces y flamencos*. Sevilla: Portada Editorial Catalunya. Barcelona: Caixa de Barcelona.

Steingress, G. (2006). *...y Carmen se fue a París*. Editorial Almuzara.